

Sygn. Akt XVII AmC 484/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2010 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Maciejewska

Protokolant: Łukasz Wychowaniec

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2010 r., w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą
w P.

przeciwko (...)Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania (...) Spółce Akcyjnej w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o nazwie „Regulamin ogólnego otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych w (...)Spółka Akcyjna”

o treści:

„ Bank nie odpowiada za straty spowodowane okolicznościami niezależnymi od Banku takimi jak (...) opóźnienia wynikające z wad transmisji, awarii systemów komputerowych, systemów telekomunikacyjnych i teletransmisji danych, systemów zasilania oraz opóźnień wynikłych z działania poczty lub telekomunikacji.”

II zasądza od pozwanego (...)Spółka Akcyjna na rzecz powoda (...) z siedzibą w P. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

III nakazuje pobranie od pozwanego (...)Spółka Akcyjna w W. na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie) kwoty 600 zł (sześćset złotych) tytułem nie uiszczonych kosztów sądowych,

IV zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego (...)Spółka Akcyjna.

/-/ SSR del. Ewa Maciejewska

Sygn. akt XVII Amc 484 /09

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 20 kwietnia 2009r. (data stempla pocztowego) powód (...) z siedzibą w P. wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia zawartego w stosowanym przez pozwanego (...)Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wzorcu umowy o nazwie „Regulamin ogólny otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych (...)Spółka Akcyjna ” o treści: „ Bank nie odpowiada za straty spowodowane okolicznościami niezależnymi od Banku takimi jak (...) opóźnienia wynikające z wad transmisji, awarii systemów komputerowych, systemów telekomunikacyjnych

i teletransmisji danych, systemów zasilania oraz opóźnień wynikłych z działania poczty lub telekomunikacji. ”(§ 70ust.1) oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany jako spółka akcyjna prowadzi bank. W ramach swojej działalności gospodarczej pozwany posługuje się wzorcem umowy-„Regulamin ogólny otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych (...)Spółka Akcyjna”, zawierającym m. in. zakwestionowane postanowienie. Postanowienie to- zdaniem powoda - stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art.385⁽¹⁾ k.c., jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszające interesy konsumentów. Postanowienie to ponadto wyłącza odpowiedzialność przedsiębiorcy względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie, co stanowi niedozwoloną klauzulę w myśl art.385⁽³⁾ pkt 2 k.c. Zapis ten narusza również art.52 ust.2 pkt 10 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665 ze zm., „Prawo bankowe”), ponieważ niezgodnie z prawem ogranicza odpowiedzialność pozwanego za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie umowy o świadczenie usługi bankowej. Powołany przepis Prawa bankowego nie może bowiem być interpretowany w ten sposób, że wprowadza on ustawowe zezwolenie na ograniczenie odpowiedzialności banku w stosunku do zasad ogólnych. Dodatkowo powód podniósł, iż pozwany Bank nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności w przypadku posługiwania się osobami trzecimi w wykonaniu zawartej umowy ani w przypadku gdy szkoda powstała wskutek np. awarii systemów komputerowych w przedsiębiorstwie, które współpracuje z bankiem przy przetwarzaniu danych

Klientów (pozew k.1-4, pismo k.62).

Pozwany (...)Spółka Akcyjna wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu , w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Motywując swoje stanowisko strona pozwana podniosła, że roszczenie powoda jest bezzasadne.

Sporna klauzula prawidłowo potwierdza jedynie brak odpowiedzialności Banku za okoliczności pozostające poza jego kontrolą . Jeżeli okoliczność, z której wynikała strata klienta Banku, daje się powiązać ze sferą zależną-pozostającą pod kontrolą Banku, Bank będzie za to odpowiedzialny –o ile wiąże się to z naruszeniem standardów starannego działania wymaganych od profesjonalisty. Przedmiotowa klauzula odpowiada więc sposobowi ukształtowania odpowiedzialności Banku na zasadach ogólnych prawa cywilnego, zatem nie prowadzi do ograniczenia odpowiedzialności Banku w rozumieniu art. 385³ pkt 2 k.c., nie narusza przy tym wymogów art. 52 ust.2 pkt 10 Prawa bankowego. Bank nie ponosi odpowiedzialności jedynie za okoliczności od niego niezależne, co pozostaje w zgodzie z kodeksowymi przesłankami odpowiedzialności określonymi w art.471 i nast. K.c.

Zakwestionowana klauzula nie spełnia ponadto przesłanek abuzywności przewidzianych w art.385¹k.c. Sporny zapis nie jest w szczególności sprzeczny z dobrymi obyczajami i nie narusza rażąco interesów konsumentów. Powód w żaden sposób nie wykazał spełnienia wskazanych przesłanek, które muszą pozostawać ze sobą w adekwatnym związku przyczynowym. Powód nie określił zwłaszcza jaki konkretnie dobry obyczaj miałby zostać naruszony w analizowanym przypadku oraz jak to naruszenie należałoby oceniać w kontekście specyfiki tej działalności gospodarczej , jaką jest otwieranie i prowadzenie rachunków bankowych dla osób fizycznych.

Powód nie przedstawił ponadto żadnych okoliczności świadczących o tym , iż sporna klauzula w jakikolwiek sposób narusza interesy konsumentów (odpowiedź na pozew k.20-33).

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...)Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej posługuje się wzorcem umowy-„Regulamin ogólny otwierania i prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych (...)Spółka Akcyjna”.

W treści tego wzorca - w § 70ust.1pkt 4- zawarty jest zapis: „, Bank nie odpowiada za straty spowodowane okolicznościami niezależnymi od Banku takimi jak (...) opóźnienia wynikające z wad transmisji, awarii systemów

komputerowych, systemów telekomunikacyjnych i teletransmisji danych, systemów zasilania oraz opóźnień wynikłych z działania poczty lub telekomunikacji. ”

/okoliczności bezsporne/

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd rozważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 385¹§ 1 k.c. niedozwolonymi są takie postanowienia umowy, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, o ile nie zostały uzgodnione indywidualnie i nie są postanowieniami określającymi główne świadczenia stron w sposób jednoznaczny.

Uznanie postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z obrotu wymaga zatem łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- postanowienie umowy zawieranej z konsumentem nie zostało uzgodnione indywidualnie, tj. konsument nie miał rzeczywistego wpływu na jego treść, nie podlegało negocjacji, lecz zostało ono narzucone konsumentowi,
- prawa i obowiązki konsumenta zostały ukształtowane w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy,
- postanowienie umowne nie odnosi się do określonych jednoznacznie głównych świadczeń stron.

W niniejszej sprawie bezsporny jest zarówno fakt stosowania przez stronę pozwaną wzorca umownego zawierającego sporną klauzulę, jak i okoliczność, iż klauzula ta była narzucana konsumentowi i nie podlegała indywidualnym uzgodnieniom. Postanowienie to nie dotyczy przy tym jednoznacznie określonych głównych świadczeń stron w ramach umowy zawieranej w oparciu o krytyczny wzorzec.

Powyższe oznacza, że przesądzenia wymaga jedynie kwestia czy zakwestionowany zapis o treści: „ Bank nie odpowiada za straty spowodowane okolicznościami niezależnymi od Banku takimi jak (...) opóźnienia wynikające z wad transmisji, awarii systemów komputerowych, systemów telekomunikacyjnych i teletransmisji danych, systemów zasilania oraz opóźnień wynikłych z działania poczty lub telekomunikacji. ”, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i istotnie ogranicza odpowiedzialność pozwanego względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, w rozumieniu art. 385³ pkt 2 k.c.

Należy wskazać, że „ dobre obyczaje ” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami.

Ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami w zakresie treści stosunku obligacyjnego, wyraża się w tworzeniu klauzul godzących w równowagę kontraktową stron (vide: wyrok SN z 13 lipca 2005r. I CK832/04, Lex nr 159111). Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznać trzeba działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub braku doświadczenia, a więc działania traktowane powszechnie za nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych reguł, standardów postępowania.

Zaznaczyć należy, wbrew temu na co powołuje się pozwany, że przyjęcie, iż postanowienie wzorca umowy narusza dobre obyczaje, nie wymaga wskazania jaki „dobre obyczaje” został in casu naruszony, wystarczające jest uzasadnienie takiej oceny poprzez odwołanie się do reguł etycznych, uczciwego i lojalnego postępowania w obrocie (vide: wyrok SN z 3 lutego 2006 r. I CK 297/2005 . Lex Polonica 393979).

Rażące naruszenie interesów konsumentów polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na ich niekorzyść (vide: wyrok SN z 13 lipca 2005 r. I CK 832/04 Lex nr 159111).

Sąd podziela stanowiska powoda, iż sporne postanowienie

jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, a

ponadto wyłącza odpowiedzialność pozwanego Banku względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Zgodnie z tym postanowieniem Bank nie odpowiada za straty spowodowane okolicznościami niezależnymi od Banku takimi jak (...) opóźnienia wynikające z wad transmisji, awarii systemów komputerowych, systemów telekomunikacyjnych i teletransmisji danych, systemów zasilania oraz opóźnień wynikłych z działania poczty lub telekomunikacji.

Sformułowanie tego zapisu sugeruje konsumentowi- Posiadaczowi Rachunku i może wywołać u niego przekonanie, że zawsze okolicznościami niezależnymi od Banku będą wszelkie opóźnienia wynikające z wad transmisji, awarii systemów komputerowych, systemów telekomunikacyjnych i teletransmisji danych, systemów zasilania oraz opóźnienia wynikające z działania poczty lub telekomunikacji. A zatem za straty spowodowane tymi okolicznościami pozwany Bank nie ponosi odpowiedzialności, co jest nie do pogodzenia z ogólnymi zasadami odpowiedzialności określonymi w art.471 i nast. K.c. Mogą wszak przy realizacji przedmiotowego zobowiązania wystąpić opóźnienia wynikające np. z wad transmisji awarii systemów komputerowych , które wiążą się z naruszeniem przez Bank reguł starannego działania wymaganych od profesjonalisty (art. 472 w zw. z art. 355 § 2 k.c.) . W takich sytuacjach Bank nie może być zwolniony od odpowiedzialności za powstałe w związku z tymi opóźnieniami straty.

Opisane przekonanie może odnieść przeciętny konsument, nie będący profesjonalistą (np. prawnikiem) po zapoznaniu się z treścią Regulaminu.

Pogląd taki- wbrew twierdzeniom pozwanego- jest uprawniony jeśli weźmie się pod uwagę całokształt brzmienia przedmiotowego wzorca umowy. Brak w tym wzorcu bowiem jednoznacznych, wyraźnych zapisów wykluczających zaprezentowane stanowisko.

Objęta sporem klauzula poprzez niedoinformowanie konsumenta może wywołać u niego błędne przekonanie co do przysługujących mu praw oraz obowiązków pozwanego Banku odnośnie świadczonej przez niego usługi bankowej i okoliczności egzoneracyjnych zwalniających Bank od odpowiedzialności. Bank, chcąc uniknąć od odpowiedzialności za powstałe straty, w kontaktach z konsumentem mógłby powoływać się na to, że zaistniałe opóźnienie jest wynikiem np. awarii systemu komputerowego, niezależnie od tego czy faktycznie awaria ta była przez niego zawiniona, czy też nie. Ocena czy okoliczności powodujące opóźnienie mieszczą się w zakresie określonym w kwestionowanym postanowieniu nie może leżeć tylko w kompetencji pozwanego.

Tym samym w ocenie Sądu sporny zapis należy uznać za sprzeczny z art. 385¹ § 1 k.c. jako godzący w dobre obyczaje (rzetelne traktowanie konsumenta, szacunek, zaufanie stron) i rażąco naruszający interesy konsumenta

(dezinformacja, wykorzystanie niewiedzy konsumenta).

Omawiane postanowienie stanowi przy tym niedozwoloną klauzulę umowną w myśl art. 385³ pkt 2 k.c. wyłącza bowiem odpowiedzialność pozwanego Banku względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, w stosunku do zasad ogólnych przewidzianych w art.471i art. 472 k.c. w zw. z art. 355§ 2 k.c.

Skoro sporna klauzula w ocenie Sądu wyłącza odpowiedzialność pozwanego Banku względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, w stosunku do zasad ogólnych , za niezasadne traktować trzeba stanowisko pozwanego ,że klauzula ta prawidłowo realizuje wymogi art. 52 ust.2 pkt 10 Prawa bankowego.

Według tego przepisu umowa rachunku bankowego powinna określać w szczególności zakres odpowiedzialności banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzenie rozliczeń pieniężnych oraz wysokość odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza rachunku.” Przepis ten nie może być interpretowany w ten sposób, iż wprowadza on ustawowe zezwolenie na ograniczenie odpowiedzialności banku w stosunku do zasad ogólnych. Trudno wskazać jakiegokolwiek racje do wykładni tego przepisu jako podstawy ograniczenia odpowiedzialności banku, skoro-jako profesjonalista- tym bardziej powinien gwarantować wykonanie swojego zobowiązania umownego zgodnie z jego treścią (art. 355 § 2 k.c.). Omawiany przepis należałoby odczytywać wręcz odwrotnie, jako sugestię zaostrzenia odpowiedzialności w stosunku do zasad ogólnych, w żadnym natomiast razie jako dozwolenie, czy nakaz jej ograniczenia.”- (tak: Dominika Rogoń[w:] Fryderyk Zoll-red., Prawo bankowe. Komentarz, Zakamycze 2005).

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie art. 385¹§1 k.c. w zw. z art. 385³ pkt.2 k.c. uznał postanowienia wzorca umowy za niedozwolone, zaś na podstawie art. 479⁴² zakazał ich wykorzystywania w obrocie.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej zarządzono na podstawie art.479⁴⁴kpc